

Propuneri de revizuire a Constituției din partea grupului de lucru
“Societatea civilă - o voce puternică în procesul de revizuire a Constituției României”,
- extras privind circulația informației-

Cine își asumă acest document:

Propunerile de revizuire, așa cum se regăsesc în **formatul tabelar**, reprezintă rezultatul consultărilor organizate în cadrul proiectului „Societatea civilă – o voce puternică în procesul de modificare a Constituției României”, proiect realizat cu sprijinul financiar al Fondului pentru Inovare Civică, program finanțat de Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe, administrat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile. Organizațiile semnatare sunt

- Fundația Centrul de Resurse pentru participare publică (CeRe) – Oana Preda, Director Executiv
- Asociația Națională a Birourilor de Consiliere pentru Cetățeni (ANBCC) - Ioan Tănase, Director
- Asociația ActiveWatch – Agenția de Monitorizare a Presei (AW - AMP) – Mircea Toma, Președinte
- Asociația Funky Citizens – Elena Calistru, Președinte
- Asociația EPAS – Codru Vrabie, Președinte
- Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile - Mircea Kivu, Vice-președinte
- Asociația Mișcarea Civică „Miliția Spirituală” – Mihail Bumbescu, Președinte
- Asociația Civitas’99 – Andrei Tiut, George Vișan, editori CivitasPolitics.org
- Asociația Median Research Centre – Marina Popescu, Director

La rândul lor aceste propunerile au preluat alte propuneri venite din partea colegilor din societatea civilă.

Toate celelalte considerații sunt scrise de Andrei Tiut, editor CivitasPolitics.org pe baza dezbaterilor care au avut loc între semnatori.

Ce puteți găsi în acest document:

Acest document este un rezumat al abordării comune privind **circulația informației într-o societate liberă și modernă**. Veți găsi propuneri privind:

- Dreptul la liberă exprimare (art. 30) – informația „creată” de cetățeni;
- Dreptul la informație (art. 31) – informația creată de stat pentru cetățeni;
- Informatizarea și standardizarea administrației publice (art 117, alineate noi) – informația creată de stat pentru stat;
- Accesul Avocatului Poporului și magistraților la informație clasificată (art 31)
- Limitarea dreptului la liberă exprimare (art. 53);
- *E-government*, ca o consecință naturală a punctelor de mai sus

Ce nu puteți găsi în acest document:

- propuneri privind procedurile de secretizare a informației.

Ce teme curente din dezbaterile publice sunt influențate de propunerile din acest document:

În dezbaterile noastre am considerat că, dacă propunerile din acest document sunt acceptate, vor apărea o serie de consecințe listate mai jos.

- Delictul de presă și, în general, delictul de opinie, nu vor putea fi criminalizate (art. 30, art. 53).
- Platformele care găzduiesc informație fără să exercite control editorial (Wordpress, Google Search) nu vor putea fi trase la răspundere, ci aceasta va reveni autorilor și editorilor reali (art. 30).
- Statul va fi obligat să ofere informația în formate care să poată fi utilizate cu ușurință de cetățeni. Implicit, vorbim de obligația de a publica documente în format electronic, *machine-readable* și a indexa corespunzător aceste informații (art. 31)
- În cele mai multe cazuri cel mai accesibil format va fi un format deschis (csv, html). Totuși, atunci când interesul informației o cere, autoritățile vor putea folosi formate închise.
- O atenție și mențiune specială au fost date obligației statului de a transparentiza veniturile și cheltuielile. Astfel, va fi mai dificil pentru administrație să le separe de interesul public (art. 31).
- Statul are nu doar obligația de a informa ci și pe aceea de a consulta cetățenii.
- Trusturile de presă vor trebui să facă publică structura de proprietate, indiferent de forma legală (art. 30).
- „În exercitarea atribuțiilor de serviciu, Avocatul poporului și magistrații au acces la toate informațiile [...] indiferent de nivelul lor de clasificare.” (art. 31).
- În ceea ce privește informatizarea administrației de stat vor trebui respectate o serie de minime criterii de bună practică (art. 117).
- În ceea ce privește art. 53 (limitarea drepturilor) am mers în linie cu Constituția actuală, intervenind mai ales pentru a elimina ambiguități.

Cum pot ajuta?

- Transmiteți mai departe acest document sau celelalte documente de pe [pagina proiectului](#). Scrieți sau vorbiți pe această temă când aveți ocazia.
- Dacă, în opinia dumneavoastră, forma propusă de noi nu este de natură să producă consecințele listate aici, contactați-l pe [Andrei Tiut](#) sau oricare din organizațiile semnatare.
- În opinia noastră, obligația politicianilor este de a se consulta cu societatea, nu doar cu Forumul Constituțional. Suntem în mod particular preocupați de faptul că modalitatea de a trimite forumul este optimizată pentru propuneri pe articole individuale. O viziune integrată, precum cea prezentată de noi dar și de alte grupuri de organizații este, tehnic și procedural vorbind, dificil de comunicat. Dacă împărtășiți această opinie, vă încurajăm să o transmiteți către clasa politică cu orice ocazie ivită.

Propuneri:

Formulare actuală	Formulare propusă	Expunere de motive
ARTICOLUL 30: Libertatea de exprimare (1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. (2) Cenzura de orice fel este interzisă. (3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.	Nemodificat (2) Cenzura de orice fel este interzisă. Orice măsuri prin care se împiedică publicarea unei informații, idei sau opinii sunt interzise. (3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa mijloace de comunicare în masă. Statul garantează independența și pluralismul mijloacelor de informare în masă. În exercitarea libertății de exprimare, atingerile aduse demnității, imaginii și reputației nu pot fi incriminate penal.	La alin. (3) și (4) Se înlocuiește „publicație” cu „mijloc de comunicare în masă”, pentru uniformitatea de tratament a tuturor mijloacelor de comunicare în masă, indiferent de platforma tehnologică. La alin. (3) se adaugă o nouă frază, pentru a consacra principiul libertății, independenței și pluralismului mass-media. Alin. (3) - Incriminarea penală a derapajelor în exercitarea dreptului la libertatea de exprimare și libertatea presei este căzută în desuetudine în majoritatea statelor europene. Reprezentanții Națiunilor Unite, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa și Organizației Statelor Americane au cerut încă de la începutul anilor 2000 ca sancțiunile penale pentru exprimare să fie definitiv

Formulare actuală	Formulare propusă	Expunere de motive
(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată. (5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării. (6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.	(4) Niciun mijloc de comunicare în masă nu poate fi suspendat sau suprimat. (5) Mijloacele de comunicare în masă au obligația de a declara public sursa finanțării și structura de proprietate. (6) Buna-credință și interesul public protejează libertatea de exprimare împotriva oricăror restricții.	eliminate, în favoarea celor civile, care reprezintă măsuri mult mai eficiente în sancționarea acestor derapaje (http://www.oas.org/en/iachr/expr/pression/showarticle.asp?artID=87&IID=1). Parlamentul României și-a exprimat deja voința în acest sens și a votat și în 2006 și în 2009 dezincriminarea insultei și calomniei. Un astfel de amendament ar moderniza filozofia constituțională în protejarea libertăților fundamentale la libertatea de exprimare și libertatea presei, în timp ce noul cod civil va garanta sancționarea exercitării acestor libertăți într-un mod lipsit de responsabilitate. Alin. (4) Se introduce interdicția privind suspendarea – măsură temporară care poate împiedica activitatea mijloacelor de comunicare, violând astfel libertatea de exprimare. Alin. (5) Obligația de a face publică structura de acționariat apare deja în Directiva Serviciilor Media Audiovizuale, preluată de legea română. Se extinde la toate mijloacele de informare în masă, pentru egalitate de tratament.

Formulare actuală	Formulare propusă	Expunere de motive
(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri. (8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictelor de presă se stabilesc prin lege.	(7) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine, după caz, autorului, celui care exercită răspunderea editorială sau mijlocului de comunicare în masă, în condițiile legii.	Aliniatele (6) și (7) în forma actuală se elimină. Restricțiile sunt prevăzute, la fel, ca și pentru restul drepturilor fundamentale garantate de Constituție, în articolul 53. Se armonizează cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, introducându-se criteriile obligatorii pe baza cărora judecă această instanță: interesul public și buna-credință. Alin. (8) devine, prin renumerotare, Alin. (7). Se restrânge sfera răspunderii civile la persoanele/entitățile care au control direct asupra conținutului. Se elimină referințele la „delictelor de presă”, pentru motivele prezentate la aliniatul (3).
ARTICOLUL 31: Dreptul la informație (1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. (2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.	(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Orice persoană poate primi și distribui informații fără ingerința autorităților publice. (2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă și consultarea cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal. Informațiile privind treburile	Articolul 19 – Libertatea de exprimare din Declarația Universală a Drepturilor Omului statuează că dreptul de a căuta, primi și distribui informații, opinii și idei este un drept fundamental care nu poate fi îngrădit. Completarea adusă Alin. (1) se corelează cu modificarea Alin. (3) și se întemeiază pe evoluția acestui drept, mai cu seamă în perioada 1998-2005, prin contribuția Curții InterAmericane a Drepturilor Omului în cazul Reyes

Formulare actuală	Formulare propusă	Expunere de motive
(3) Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau securitatea națională. (4) Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice. (5) Serviciile publice de radio și de televiziune sunt autonome. Ele trebuie să garanteze grupurilor sociale și politice importante exercitarea dreptului la antenă. Organizarea acestor servicii și controlul parlamentar asupra activității lor se reglementează prin lege organică.	publice se publica gratuit în cel mai ușor prelucrabil format ori suporturi, indiferent de modul de exprimare. <u>Acestea vor permite identificarea unică a fiecărei informații.</u>¹ (2^1) Informațiile referitoare la veniturile și cheltuielile autorităților și instituțiilor publice se publică, din oficiu, <u>într-un format care permite identificarea unică a fiecărei informații.</u>² (3) Orice restrângere a dreptului de a accesa informații de interes public trebuie să fie de strictă interpretare, prevăzută de lege și necesară într-o societate democratică. În exercitarea atribuțiilor de serviciu, Avocatul poporului și magistrații au acces la toate informațiile deținute de autoritățile și instituțiile publice, indiferent de nivelul lor de clasificare.³ (4) Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a publicului. (5) Serviciile publice de radio și de	vs. Chile. Progresul înregistrat în jurisprudența Curții InterAmericane a fost în egală măsură susținut și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cel mai recent în cazul T -233/2009 Access Info Europe vs. Council of the European Union. Tot Curtea InterAmericana a statuat în cazul Reyes că accesul la informații este crucial pentru capacitatea persoanelor de a participa în cunoștință de cauză la mecanismele de luare a deciziilor în sectorul public. Astfel, coroborând jurisprudența Curții InterAmericane cu prevederile Art. 41 – Dreptul la bună administrare din Carta drepturilor Fundamentale ale Cetățenilor Uniunii Europene, accesul la informații devine un drept instrumental pentru consultarea publicului cu privire la treburile publice. O prevedere similară se găsește în Art. 61 din Constituția Poloniei și în mai multe constituții recent adoptate în Nordul Africii, după “Primăvara Arabă”. Obligațiile asumate de România în cadrul Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă, prin Memorandumul Guvernului

¹Adăugire în urma discuției de pe grup sin 22.05 în scopul de a aplica „identificarea unică a fiecărei informații” nu doar la venituri și cheltuieli ci și la orice informație de interes public.

²V supra.

³Adăugire în urma discuțiilor din 16 mai; sugestie făcută de <http://semanticu.wordpress.com/>, <http://apador.org/> și <http://crj.ro/>

Formulare actuală	Formulare propusă	Expunere de motive
	televiziune sunt autonome. Ele trebuie să garanteze tuturor grupurilor sociale și politice acces la antenă. Organizarea acestor servicii și controlul parlamentar asupra activității lor se reglementează prin lege organică.	României nr. 20/6971/05.04.2012, ridică ștacheta accesului la informații și transparenței decizionale cu privire la publicarea din oficiu, în format deschis, a seturilor de date care rezultă din și care privesc activitatea tuturor instituțiilor care utilizează bani publici. Astfel, completările din Alin. (2) și Alin (2 ¹) reintegrează în textul constituțional, la un nivel adecvat noilor evoluții internaționale, prevederile legislației în vigoare (Legea 16/1996, Legea 544/2001, Legea 52/2003, Legea 49/2007, Legea 109/2007, Legea 135/2007, Legea 194/2007).
Articolul 53: Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți (1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav. (2) Restrângerea poate fi dispusa	(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii ori a sănătății publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav. (2) Restrângerea poate fi dispusa numai dacă este necesara într-o	În cazul alin. (1), eliminarea este propusă deoarece “morală publică” este un concept vag ce lasă loc de interpretări și abuzuri. Prin introducerea propoziției ce interzice sancțiuni penale în cazul restrângerilor unor drepturi și libertăți în alin. (2) se previne situația la care a revenit România în cazul deciziei Curticii Constituționale din aprilie 2013 prin care, de fapt, se re-criminalizează insulta și calomnia, situație incompatibilă cu un stat modern și cu ultimul Cod Penal al României.

Formulare actuală	Formulare propusă	Expunere de motive
numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.	societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății. Restrângerea nu poate include sancțiuni penale.	
	ARTICOLUL 117: Înființarea [Alineat nou] (5) Autoritățile și instituțiile asigură gestionarea informatizată a administrației și a relației cu cetățeanul respectând principiul accesului cât mai larg, al ușurinței de folosire al standardizării și scalabilității, al documentării procedurilor de implementare și a codului-sursă, al transparenței, precum și al realizării de economii financiare, de personal și de timp de execuție	(5) Propunerea schițează câteva propuneri de e-government. Am folosit limbaj destul de specific deoarece poate exista o diferență culturală datorită căreia „gestionare informatizată” să însemne ceva pentru un informatician și cu totul altceva pentru un birocrat guvernamental. Sunt cunoscute. dealtfel, cazuri în care Guvernul a deviat de la bunele practici cuprinse în această sugestie, crescând costurile și orele-muncă odată cu informatizarea. Această propunere este complementară cu practicile indicate la articolul 31 (Dreptul la informație). V. și argumentația de la art 31.